

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Власенко Л.В.

*старший викладач кафедри
ділової іноземної мови та міжнародної комунікації
Національного університету харчових технологій*

З розвитком суспільства з'являється і зацікавлення у вивченні іноземної мови, відбуваються пошуки нових методів навчання.

Процес навчання іноземних мов повинен виключати мало усвідомлену активність студентів на рівні мовної поведінки й розвивати здатність здійснювати комунікативну діяльність самостійно на творчому рівні. Така здатність відрізняє лише особистість вільну, розкріпачену, що вміє діяти від себе особисто, тобто таку, що може реалізувати свої особисті комунікативно-пізнавальні потреби. Такі, наприклад, як здатність слухати, розуміти, розмовляти.

Встановлено, що розвивати свої комунікативно-пізнавальні потреби студент може двома способами. Перший пов'язаний з використанням прийомів, що стимулюють ситуацію реального мовного спілкування (розігрування діалогів-зразків, ділові ігри і т.д.). Другий спосіб - побудова в навчальному процесі «запропонованих обставин» таким чином, щоб студент реально знаходився в ситуації, коли йому доводиться діяти так чи інакше.

Розглядаючи мову як засіб людської комунікації, як складову частину багатоаспектної соціальної взаємодії, представники "міжмовної" гіпотези вважають, що в процесі оволодіння іноземною мовою студент будує свої власні індивідуальні гіпотези щодо засвоєваних елементів мови. Він усвідомлює наявність чи відсутність у своєму мовному досвіді з іноземної мови адекватних для спілкування засобів і самостійно приймає рішення щодо вибору стратегії, щоб відбувся акт спілкування з носіями мови, яка вивчається.

Оскільки термін «метод» має різне тлумачення, класифікація методів навчання викликає певні труднощі, тому що в основі їх назв лежать найрізноманітніші ознаки. В залежності від того, який аспект мови переважає у навчанні, метод має назву граматичного чи лексичного. Згідно з тією роллю, яку відіграють рідна мова та переклад у процесі навчання іноземних мов, методи діляться на перекладні та безперекладні (прямі). Назва методу може бути зумовлена видом мовленнєвої діяльності, що складає мету навчання, у зв'язку з чим розрізняють усний метод та метод навчання читання. Отже, метою навчання іноземної мови у ВНЗ є оволодіння комунікативними компетенціями, що дозволять реалізувати знання студентів, навички для розв'язання конкретних комунікативних завдань в реальних життєвих ситуаціях. Тому, у навчанні іноземної мови використовують три напрями (Л.В. Щерба): – оволодіння мовою, тобто системою мови, яка використовується як засіб спілкування; – опанування мовленнєвою діяльністю, тобто процесу комунікації; – навчання продуктам мовлення, тобто опанування мовлення тексту, твору, що формується за допомогою мовних засобів [2, с. 75].

Таким чином, вивчивши всі вище наведені підходи і характеристики у формуванні іншомовної комунікативної компетенції, О.А. Ізмайлова вважає за необхідне враховувати: – мовну (лінгвістичну) компетенцію, в якій система знань, умінь і навичок здійснює іншомовну комунікацію в типових ситуаціях навчальної, трудової та культурної сфер спілкування, читати і розуміти тексти з різним ступенем розуміння змісту; – соціокультурну компетенцію, яка включає фонові знання (сукупність відомостей про соціокультурні особливості народу, мова якого вивчається, та про стандарти комунікативної поведінки) прийняті в цій культурній спільноті; мовний і мовленнєвий матеріал, необхідний для розкриття соціокультурної інформації, реалії, вільні та сталі словосполучення, форми мовленнєвого етикету; навички та вміння оперування фоновими знаннями

та мовним і мовленнєвим матеріалом соціокультурного плану; – професійну компетенцію, яка передбачає навички та вміння знаходження і оперування іншомовною професійною інформацією, знання фахової термінологічної лексики, вміння читати і виділяти основне зі спеціалізованих текстів. [3, с. 70].

Зміст навчання, його організація відповідно до даної гіпотези сприятимуть стимулюванню студента до вільного і творчого прояву своєї мовної активності. Навчити творчо користуватися мовою можна тільки в ході активного спілкування (взаємодії) всіх суб'єктів навчального процесу, тому на заняттях повинні переважати способи навчання, спрямовані не тільки на засвоєння системи мови. Таким чином, розглянуто декілька методів навчання іноземних мов: методу активізації резервних можливостей, особистісно-діяльнісного методу, особистісно орієнтованого навчання, лінгводидактичної моделі «міжмовної компетенції», які розглядаються нами у світлі сучасної моделі навчання іншомовного спілкування, і дають підстави стверджувати, що тільки багатоаспектна комунікативна взаємодія викладача і студентів створює найкращі умови для навчання іноземної мови та формування особистості кожного студента.

Література:

1. Щерба Л.В. Языковая система и речевая деятельность / Щерба Л.В. – Л.: Наука, 1974. – 428 с.
2. Ізмайлова О. А. Формування іншомовної комунікативної компетенції як структурного компоненту комунікативної культури студентів мовних ВНЗ / О. А. Ізмайлова // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. –ХНУ. - 2010. – № 17. – С. 66 –72.